

نام و نام خانوادگی: .....
 مقطع و رشته: دهم (ریاضی و تجربی)
 نام پدر: .....
 شماره داوطلب: .....
 تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
 آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

نام درس: ادبیات
 نام دبیر: خانم نوری نیا
 تاریخ امتحان: ۱۸ / ۱۰ / ۱۳۹۸
 ساعت امتحان: ۰۸ : ۰۰ / صبح / عصر
 مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نمره به عدد:	نمره به حروف:
		نمره تجدید نظر به عدد:	نمره به حروف:
محل مهر و امضاء مدیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
ردیف:	سؤالات	نام:	نمره:
۱	<p>قلمرو زبانی - ۷ نمره</p> <p>معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر خراب شده است.</p> <p>ب) زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور</p> <p>ج) داده تنش بر تن ساحل <u>یله</u></p> <p>د) هرگز کید <u>کایدان</u> با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید.</p>		
۲	<p>معانی مختلف واژه «فضل» را با توجه به مفهوم جملات بنویسید.</p> <p>الف) از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.</p> <p>ب) همانا او را تصور شود مرا در فضل، مرتبه ای است.</p>		۰.۵
۳	<p>در ابیات و عبارات زیر غلط های املايي را بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید.</p> <p>الف) من به زبان تازی گفتم که: «راست می گویی، ما آنانیم که پلاس پاره ها بر پشت بسته بودیم.»</p> <p>ب) خدای تعالی، همهٔ بندگان خود را از عذاب غرض و دین فرج دهد.</p> <p>ج) در مقابلهٔ لعیمی، کریمی کرد.</p> <p>د) هر که در مسلخ گرمابه بود، همه برپای خواسته و نمی نشستند.</p>		۱
۴	<p>در گروه کلمات زیر دو غلط املايي بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید.</p> <p>دوری از مبدأ، قوکان و کبکان، ضایع کردن رنج، عمله و بناها، یال و قارب، لغزیدن پای، مکر و عداوت، نقض پیمان</p>		۰.۵
۵	<p>بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید.</p> <p>گشت یکی چشمه ز سنگی جدا/ غلغله زن، چهره نما، تیزپا</p>		۱
۶	<p>در بیت زیر، فقط زیر گروه اسمی که وابستهٔ پیشین دارد، خط بکشید.</p> <p>دل های خویش را به گواهی گرفته ایم/ اما در این زمانه خریدار داغ کو؟</p>		۰.۲۵
۷	<p>کلمهٔ حذف شده در بیت زیر را بنویسید و نوع حذف را مشخص کنید.</p> <p>درختان را دوست می دارم/ که به احترام تو قیام کرده اند/ و آب را/ که مهر مادر توست</p>		۰.۵

۸	<p>در ابیات زیر، «واو» عطف و «واو» ربط را مشخص کنید.</p> <p>الف) هزار سختی اگر بر من آید آسان است/ که دوستی و ارادت هزار چندان است ب) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست/ که خار دشت محبت گل است و ریحان است</p>	.۱۵						
۹	<p>نقش کلمات مشخص شده را بنویسید.</p> <p>فرشته <u>ات</u> به دو دست دعا نگه دارد تا <u>خار</u> غم عشقت آویخته در دامن در گذرگاه تاریخ ایستاده ای/ با جامی از فرهنگ</p>	.۱۷۵						
۱۰	<p>تحول معنایی را در واژه های مشخص شده توضیح دهید. (معنای جدید و معنای قدیم آن ها را بنویسید.)</p> <p>الف) <u>راست</u> به مانند یکی زلزله/ داده تنش بر تن ساحل یله ب) روز سیوم به مجلس وزیر <u>شدیم</u>.</p>	.۱۵						
۱۱	<p>جدول زیر را کامل کنید. (با حفظ شخص)</p> <table border="1" data-bbox="193 842 1437 987"> <tr> <td data-bbox="193 842 608 913">مضارع اخباری</td> <td data-bbox="608 842 1023 913">ماضی استمراری</td> <td data-bbox="1023 842 1437 913">فعل</td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 913 608 987"></td> <td data-bbox="608 913 1023 987"></td> <td data-bbox="1023 913 1437 987">داریم می رویم</td> </tr> </table>	مضارع اخباری	ماضی استمراری	فعل			داریم می رویم	.۱۵
مضارع اخباری	ماضی استمراری	فعل						
		داریم می رویم						
قلمرو ادبی - ۵ نمره								
۱۲	<p>برای هر یک از ابیات زیر، یک آرایه ادبی بنویسید.</p> <p>الف) نعره برآورده، فلک کرده کر/ دیده سیه کرده، شده زهره در ب) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری/ که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد ج) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید/ چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان ها د) و صداقت، شیرین ترین لبخند/ بر لبان اراده توست</p>	۲						
۱۳	<p>سجع و جناس را در عبارت زیر مشخص کنید.</p> <p>این قصه عجب ترین قصه هاست؛ در بدایت، بند و چاه بود، در نهایت، تخت و گاه بود. چون در او این چندین اندوه و طرب بود، در نهاد خود شگفت و عجب بود.</p>	.۱۵						
۱۴	<p>دو ویژگی مهم نثر زیر را بنویسید.</p> <p>«وزیر در حال سی دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه دهید. از آن دو دست جامه نیکو ساختیم و روز سیوم به مجلس وزیر شدیم. مردی اهل و ادیب و فاضل و نیکو منظر و متواضع دیدم و متدین و خوش سخن.»</p>	.۱۵						
۱۵	<p>در کدام بیت، شاعر دلیلی ادبی برای امری واقعی آورده است؟</p> <p>الف) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت ب) در این باغ سروی نیامد بلند/ که باد اجل بیخس از بن نکند</p>	.۲۵						

۱۷۵.	<p>مصراع های به هم ریخته را به هم وصل کنید و ابیات را کامل کنید. (یک مصراع در ستون سمت چپ اضافه است).</p> <p>الف) صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی می گویم و بعد از من گویند به دوران ها</p> <p>ب) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش که آشنا سخن آشنا نگه دارد</p> <p>ج) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد</p> <p>نگاه دار سر رشته تا نگه دارد</p>
۱	<p>به سوالات زیر در حوزه تاریخ ادبیات به دقت پاسخ دهید.</p> <p>نام کتاب خواجه نظام الملک توسی ..... است.</p> <p>اسرارالتوحید را ..... نوشته است.</p> <p>به آثاری که درون مایه هایی چون دوستی، محبت، عشق و شادی و برخی مفاهیم عمیق عرفانی دارند، ادبیات ..... گفته می شود.</p> <p>نام ادبی علی اسفندیاری چیست؟</p>
۴	<p>قلمرو فکری - ۸ نمره</p> <p>معنی و مفهوم هر یک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل / با یاد تو افتادم از یاد برفت آنها</p> <p>ب) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی همه سایه هما را</p> <p>ج) چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد</p> <p>د) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد</p> <p>ه) بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی، که بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند.</p> <p>و) کارش نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت.</p> <p>ه) برادران یوسف چون او را زیادت نعمت دیدند، آهنگ مکر کردند تا عالم از آثار وجود او پاک کنند.</p> <p>ز) این [مرد] پارسی هم دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.</p>

۱	<p>به سوالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) متن زیر ما را از کدام صفت، نهی می کند؟</p> <p>«خود را به نیکی و نیکوکاری به مردم نمای و چون نمودی به خلاف نموده مباش.»</p> <p>ب) منظور از «باد» و «چراغدان» در بیت زیر چیست؟</p> <p>«بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت/ هم بر چراغدان شما نیز بگذرد»</p> <p>ج) منظور از «گهر تابناک» در بیت زیر چیست؟</p> <p>«قطره باران که درافتد به خاک/ زو بدمد بس گهر تابناک»</p>	۱۹
.۱۵	<p>کدام بیت با حدیث «الدهر یومان یوم لک و یوم علیک» قرابت معنایی بیشتری دارد؟</p> <p>الف) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد</p> <p>ب) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت/ ناچار کاروان شما نیز بگذرد</p>	۲۰
.۲۵	<p>در قطعه شعر زیر، شاعر، شهادت امام حسین (ع) را معیار چه چیزی می داند؟</p> <p>هر چه در سوی تو حسینی شد/ دیگر سو یزیدی.../ آه، ای مرگ تو معیار!</p>	۲۱
.۲۵	<p>بیت زیر به کدام ویژگی امام علی (ع) اشاره می کند؟</p> <p>«برو ای گدای مسکین در خانه علی زن/ که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را»</p>	۲۲
۲	<p>مفهوم عبارت های مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) مرد، حقه را برگرفت و به خانه رفت و <u>سودای آتش بگرفت</u> که آیا در حقه، چه سر است؟</p> <p>ب) از خم کتف و سینه فرارفت و <u>دو دست را تا فراز گله نمایان ساخت</u>.</p> <p>ج) بعد از آن که <u>حال دنیاوی</u> ما نیک شده بود و هر یک لباسی پوشیدیم...</p> <p>د) تا چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که <u>مرا اهلیت چیست</u>.</p>	۲۳
صفحه ی ۴ از ۴		

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۹-۹۸

نام درس: ادبیات
نام دبیر: فانم نوری نیا
تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۸
ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح / عصر
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف) حاکم / ب) روش، طریقه / ج) رها / د) حيله گران	
۲	الف) بخشش / ب) دانش	
۳	الف) تازی / ب) قرض / ج) لئیمی / د) خاسته	
۴	غوکان / غارب	
۵	یکی چشمه، غلغله زن، چهره نما، تیزپا ز سنگی جدا گشت.	
۶	این زمانه	
۷	دوست می دارم- به قرینه لفظی	
۸	الف) دوستی و ارادت: واو عطف / است و ریحان است: واو ربط	
۹	ات: مفعول / خار: نهاد / فرهنگ: متمم	
۱۰	راست: معنای قدیم: عیناً، دقیقاً / معنای جدید: مقابل دروغ // شدید: معنای قدیم: رفتیم / معنای جدید: فعل اسنادی	
۱۱	ماضی استمراری: می رفتیم / مضارع اخباری: می رویم	
۱۲	الف) دیده سیه کرده کنایه از خشمگین شده (یا هر آریه درست دیگر) ب) زر: مجاز از ثروت یا سر و دل و جان: مجاز از وجود (یا هر آریه درست دیگر) ج) سهل ایهام دارد: ۱. بیابان نرم و هموار ۲. آسان د) لبان اراده: اضافه استعاری / صداقت، شیرین ترین لبخند است: تشبیه (یا هر آریه درست دیگر)	
۱۳	سجع: چاه و گاه، طرب و عجب / جناس: چاه و گاه	
۱۴	استفاده از جملات کوتاه / وجود توصیفات فراوان (یا هر مورد درست دیگر)	
۱۵	بیت «الف»	
۱۶	الف) صبا بر آن سر زلف از دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد ب) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش / می گویم و بعد از من گویند به دوران ها ج) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد	
۱۷	سیاست نامه / محمد بن منور / غنایی / نیما یوشیج	
۱۸	الف) گاهب بلبل در باغ نغمه سرایی می کرد و گاهی گل می شکفت اما وقتی من به یاد تو افتادم، همه آنها را از یاد بردم. ب) ای علی، ای نشانه رحمت، تو نشانه ای از خداوند هست که موجب سعادت و خوشبختی همه موجودات هستی. ج) تو (امام حسین) آن چنان بلندمرتبه و با عظمت هستی که عقل نیز از دیدن وجود تو حیرت می کند. د) ای ستمگران، ما ستمگری های شما را تحمل می کنیم تا دوزان زورگویی و ستمگری شما نیز به پایان برسد. ه) تلاش کن که در اثر هر اندیشه باطلی، احوالت تغییر نکند زیرا انسان های بزرگ با هر امر حق یا باطلی، آشفته نمی شوند. و) کارش کشیدن نقشه قالی بود و در آن مهارت بسیاری داشت. ه) وقتی برادران یوسف دیدند که یوسف، نعمت های فراوانی دارد، قصد حيله و نیرنگ کردند تا او را بکشند.	

الف) دو رویی و ریاکاری/ب) مرگ و وجود (زندگی)/ج) گل ها و گیاهان رنگارنگ	۱۹
بیت الف	۲۰
معیار شناختن حق از باطل	۲۱
بخشندگی ایشان	۲۲
الف) وسوسه شد/ب) دو دست را تا بالای خمیدگی پشت پای اسب کشید./ج) احوال ظاهری/د) شایستگی من چقدر است.	۲۳
نام و نام خانوادگی مصحح : امضاء:	جمع بارم : ۲۰ شماره

